

mod er man i England endnu ikke naaet til at gennemføre en Minimumsløn for Landarbejdere, men et Forslag derom blev indbragt i Parlamentet den 27. Maj 1913. Det blev ikke vedtaget, men Arbejderpartiet fastholdt dets Fremme og indbragte det paa ny i 1914, og der siges om dette Lønkrav, at det betragtes som det første, det vigtigste og mest følgerige i den hele Landboreform i England. Jeg vil da opfordre Regeringen til at tage dette Spørgsmaal op. Jeg ved, at adskillige Landboere, navnlig vel blandt Gaardmændene, giver f. Eks. deres Fødermester en Løn af, med et rundt Tal, 1,000 Kr. aarlig eller 20 Kr. ugentlig eller 3 Kr. om Dagen. Men der burde ogsaa sikres de saakaldte løse Arbejdere en tilsvarende Løn, og da ikke mindst Herregaardsarbejderne. Selv vore offentlige Institutioner generer sig ikke for at byde Arbejderne en Løn, som er Sulteløn. Jeg kender Eksempler paa — og jeg er sikker paa, at ærede Medlemmer i denne Sal ogsaa kender dertil —, at Vejmænd, som er ansatte af Amtsraadet eller af Kommunalbestyrelsen, lønes med 2 Kr. om Dagen paa egen Kost. Maaske er det nødvendigt, at Indenrigsministeren allerførst har sin Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold.

Det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen) udtalte sine store Betænkeligheder ved de høje Priser paa Landejendomme. Jeg tror, han ser rigtigt paa dette Forhold, men jeg tror ogsaa, at en væsentlig Højnelse af Landarbejdernes Løn vilde bidrage til, at Priserne gik ned. Saa ogsaa af den Grund vilde den være anbefalelsværdig. Man taler om Samling, om Fred, om Samfølelse og Sammenhold, men hvis nogen Opgave skulde kunne samle f. Eks. dette Tings Medlemmer, som dog paa ganske faa Undtagelser nær ønsker at bære Navn af Demokrat, forekommer det mig at være den Opgave at skaffe disse Folk, Landarbejderne, den femte Stand, Betingelser for at leve menneskeværdigt. Jeg tror, at kan vi ikke det, vil vi ikke det, vil den Dag komme, da Landarbejderne opdager, at hele Fæsten med den nye Grundlov, med 5te Juni, var ikke noget for dem. Lige og almindelig Valgret er jo en fortræffelige Ting, og personlig Frihed og aandelig Frihed er fortræffelige Ting, men naar vi kommer med det til Landarbejderne, hvis Koner og Børn sulter og fryser, vil vi faa det Svar: Skaf os Klæder, skaf os Brød, det er for os det vigtigste. Og deri giver jeg Landarbejderne Ret.

Jeg vil udtrykke min Beklagelse overfor den højtærede Kultusminister, fordi han ikke har fundet Anledning til at fremsætte noget Lovforslag til Forbedring af vore Folkeskoler, vore Almueskoler — de hed jo Almueskoler i gamle Dage, og man tænker ved det Udtryk nu vel nærmest paa Skolerne ude paa Landet, den danske Landsbyskole. Jeg har tidligere netop fra denne Plads haft Lejlighed til at udtale, at den danske Landsbyskole i Virkeligheden lever i en Nødstilstand — ja, Udtrykket er ikke for stærkt —, de usle Lønninger, der bydes de unge Lærere, Mangelen af forstaaende, vejledende, støttende Tilsyn, § 8 og meget andet, alt det har nu givet sig Udslag i en meget betydelig Nedgang i det Tal af unge Mænd og Kvinder, som gaar Lærervejen. Det var tidligere saaledes, at en stor Del af de unge valgte Lærergerningen og valgte den af væsentlig ideelle Grunde. Det var unge Mennesker, hos hvem der dels af Højskolen og dels ad anden Vej var vakt en Trang til aandelig Virksomhed; de valgte Lærergerningen, netop fordi de havde den rigtige Opfattelse, at ingen Gerning kan være mere ideel end Lærergerning. Jeg tænker, at en saadan Udtalelse ikke forstaas af alle. Det har desværre i mange Aar været saaledes, at man i mange Kredse ser med en vis Foragt paa Lærerstanden og navnlig paa Landsbylærerne. Derimod taler man som Regel i de samme Kredse om Idealer i Kunsten. Kunstnere danner af en Klump Ler en Flodhest eller en anden Hest. Jeg vil gerne spørge: Hvad Idealitet er der nu i det? Eller en Maler klistrer nogle Farver paa et Stykke Lærred og kalder det, som der stod nævnt i en Avis for et Aars Tid siden, „Hagar i Ørkenen“ eller „En Cigar efter Middagen“, og tidt er det virkelig umuligt at se, hvad Billedet forestiller. Hvor er Idealiteten henne? Derimod synes jeg, at naar man vil se forstaaende paa Lærergerningen, det daglige Arbejde med levende, udviklingsdygtige Menneskebørn, saa maa man indrømme, at det er en ideel Livsvirksomhed, en Virksomhed, som ingen anden kan sammenlignes med, og netop derfor kan den tiltale og tiltaler saa mange af de bedste i vor Landsbyungdom, netop derfor er der gaaet en Strøm af gode Kræfter fra jævne Smaakaarshjem, fra Husmandshjem, fra Haandværkerhjem, fra Lærerhjem, til Seminarierne og derfra videre til Skolen. Det er denne Strøm, der nu er standset. Ikke alene er Tilgangen til Seminarierne blevet mindre, nej, det er tillige saaledes, at det er de bedste